
SERİ

B

CİLT

37

SAYI

3

1987

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

DÜNYA TİCARETİNDE ÖNEMLİ BAZI AĞAÇLARA BENZER VE ONLARIN YERİNE KULLANILAN AĞAÇLAR

Prof. Dr. Yılmaz BOZKURT¹
Yard. Doç. Dr. Nurgün ERDİN

Kısa Özet

Son yıllarda ülkemizde yabancı ağaç ithali fazla yer işgal etmeğe başlamıştır. Yabancı ağaçlar bir taraftan kendi özel kullanım yerleri bakımından önemli sayılmakta, diğer taraftan ise ülkemizde üretimi azalmaya başlayan, özellikle mobilyacılıkta çok aranan türlerin yerine kullanılabilmesi açısından dikkate değer bulunmaktadır. Bu makalede 28 ağaç türü için çok sayıda, yerine kullanılabilir ağaç türlerinin ticari ve botanik adları bir tablo halinde verilmiştir.

GİRİŞ

Ülkemizde ormanlardan elde edilen ağaç hammaddesi üretimindeki azalmalar bu hammaddeyi işleyen endüstri dallarında sorunların büyümesine yol açmakta, ağaç işleyen ve kullanan endüstriler kaynak aramak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle sorunu çözmek üzere çeşitli ülkelerden ihtiyaçları olan ağaç hammaddesini ithal etmek yoluna gitmektedirler. İthalata konu olan ağaç türleri hem tropik ülkelerde yetişen türler, hem de kuzey Amerika, Avrupa ülkelerini ve Rusya'yı kapsamaktadır. Ancak, ithal edilen türlerin doğru yerde kullanılması ve değerlendirilmesinin yanı sıra bunlara benzer özellikleri taşıyan ve benzer yerde değerlendirilme imkanı olan türlerin de bilinmesi önemlidir. Aynı amaç için kullanılacak birden fazla türün bilinmesi, üretimi arttırma olanağı yaratacağı gibi, üretimin ekonomik olmasına da katkıda bulunabilecektir. Bir kullanım yeri için, istenen özellikleri uygun olduğundan seçilmesi amaçlanan türün fiatı ekonomik değilse, onun yerine kullanılacak türlerden, fiatı uygun olanın seçilmesi, ulusal ekonomi açısından olduğu kadar ağaç işleyen endüstriler açısından da önemlidir. Belli bir kullanım yeri için amaçlanan hammaddenin temininde güçlüklerle karşılaşıldığında, yerine kullanılacak uygun bir tür bulunamıyorsa, öngörülen kullanım süresi kısa olacağı gibi, işlemede işçilik ve zaman kayıpları da sözkonusu olabilecektir. Bu nedenle, ülkemizde doğal olarak yetişen yerli türlerimizin yerine dışardan ithal yolu ile temin edilen ağaç türlerinin hangilerinin kullanılabileceği konusunda bilgi sahibi olmağa gerek vardır.

¹ İ.Ü. Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Orman Biyolojisi ve Odun Koruma Teknolojisi Anabilim Dalı.

Bu makalede; dünyada ticareti yapılan önemli ağaç türleri ve onların yerine ençok kullanılacak türler harf sırasına göre bir tablo halinde aşağıda verilmiştir. Tablodan önce ağaç türünün ticari ve botanik adı belirtilmiş bundan sonra her bir ağaç türünün yerine kullanılacak diğer ağaç türleri gerek ticari adları, gerekse botanik adları itibariyle karşılarında belirtilmiştir. Yerine kullanılacak tür olarak tavsiye edilen ağaç türlerinin seçiminde sadece renk ve tekstür özelliklerinin benzerliği değil, aynı zamanda teknik özelliklerinin uygun olması da dikkate alınmaktadır.

DÜNYA TİCARETİNDE ÖNEMLİ BAZI AĞAÇLARA BENZER
VE ONLARIN YERİNE KULLANILAN AĞAÇ TÜRLERİ

Ağaç Türü	Yerine Kullanılan Ağaç Türleri	
	Ticari Adı	Botanik Adı
Abanoz	Armut	<i>Pyrus communis</i> L.
(<i>Diospyros crassiflora</i> Hien.)	Grenadill	<i>Dalbergia melanoxylon</i> Guill-Perr.
Armut (<i>Pyrus communis</i> L.)	Kayın (Buharlanmış) Makore	<i>Fagus</i> spp. <i>Tieghemella heckelii</i> Pier- re = <i>Dumoria heckelii</i> A. Chev.
	Ulmo	<i>Eucryphia cordifolia</i> Cav.
	Üvez	<i>Sorbus</i> spp.
	Yabani elma	<i>Malus silvestris</i> Mill.
Avodire (<i>Turraeanthus africana</i> Pellegr.)	Aningeria	<i>Aningeria robusta</i> Aubr. - Pellegr.
	Huş	<i>Betula pendula</i> Roth. = <i>Betula verrucosa</i> Ehrh.
Azobe (<i>Lophira alata</i> Banks- Gaern)	Tali	<i>Erythrophleum ivorense</i> A. Chev.
Balsa (<i>Ochroma pyramidale</i> Urb.)	Ceiba Essessang	<i>Ceiba pentandra</i> Gaerth. <i>Ricinodendron heudelotti</i> Pierre.
	Quipo	<i>Cavanillesia platanifolia</i> H.B.K.
Ceviz (<i>Juglans</i> spp.)	Bungur	<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz.
	Dibetou	<i>Lovoa trichilioides</i> Harms.
	Freijo	<i>Cordia goeldiana</i> Hub.
	İmbuia	<i>Phoebe porosa</i> Mez.
	Limba	<i>Terminalia superba</i> Engl. - Diels

Ağaç Türü	Yerine Kullanılan Ağaç Türleri	
	Botanik Adı	Ticari Adı
	Mansonia Mutenye	Mansonia altissima A. Chev. Guibourtia arnoldiana J. Leonard
	Ovengkol Paldao	Guibourtia ehie J. Leonard Dracontemelum dao Merr- Rolfe
	Pilon	Hieronyma alchorneoides Fr. All.
Çam, Sarı (<i>Pinus silvestris</i> L.)	Manio	Podocarpus salignus D. Don
Dişbudak (<i>Fraxinus</i> Spp.)	Eyong Hickory Kotibe	<i>Sterculia oblonga</i> Mast. = <i>Eribroma oblonga</i> Bod. <i>Carya tomentosa</i> (Lam.) Nutt. <i>Nesogordonia papaverifera</i> R. Capuran
	Sen	<i>Acanthopanax ricinifolius</i> Sen
Doussie (<i>Afzelia bipindensis</i> Harms)	Iroko Merbau	<i>Chlorophora excelsa</i> Benth- Hook. f. <i>Intsia bijuga</i> O. Ktze. <i>Intsia palembanica</i> Bak.
Huş (<i>Betula</i> Spp.)	Aningeria Avodire Olon	<i>Aningeria robusta</i> Aubr.- Pellegr. <i>Turraeanthus africana</i> Pellegr. <i>Fagara heitzii</i> Aubrev-Pellegr.
İhlamur (<i>Tilia</i> Spp.)	Laurel	<i>Laurelia aromatica</i> A. Juss.
Iroko (<i>Chlorophora excelsa</i> Benth. - Hook. f.)	Dabema Doussie Moral Teak	<i>Piptadeniastrum africanum</i> Bren. <i>Afzelia bipindensis</i> Harms. <i>Chlorophora tinctoria</i> Gaud. <i>Tectona grandis</i> L. f.
Kavak (<i>Populus</i> Spp.)	Laurel Obeche Olon	<i>Laurelia aromatica</i> A. Juss. <i>Triplochiton scleroxylon</i> K. Schum <i>Fagara heitzii</i> Aubrev.- Pellegr.

Ağaç Türü	Yerine Kullanılan Ağaç Türleri	
	Ticari Adı	Botanik Adı
Kayın (<i>Fagus silvatica</i> L.)	Abura	<i>Mitragyna stipulosa</i> O. Kütze. = <i>Hallea stipulosa</i> Leroy
Kızılağaç (<i>Alnus</i> Spp.)	Abura	<i>Mitragyna stipulosa</i> O. Kütze. = <i>Hallea stipulosa</i> Leroy
	Laurel	<i>Laurelia aromatica</i> A. Juss.
	Litchi	<i>Persea lingue</i> Ness.
Limba (<i>Terminalia superba</i> Engl. - Diels.)	Ceviz	<i>Juglans</i> spp.
	Eyong	<i>Sterculia oblonga</i> Mast. = <i>Eribroma oblonga</i> Bod.
	Koto	<i>Pterygota macrocarpa</i> K. Schum.
	Meşe	<i>Quercus</i> Spp.
	Olon	<i>Fagara heitzii</i> Aubrev.-Pellegr.
	Saman	<i>Samanea saman</i> Merr.
Mahun (Mahagony) (= <i>Swietenia macrophylla</i> King.)	Bosse	<i>Guarea cedrata</i> Pellegr.
	Khaya	<i>Khaya ivorensis</i> A. Chev.
	Kosipo	<i>Entandrophragma candollei</i> Harms.
	Makore	<i>Tieghemella heckelii</i> Pierre = <i>Dumoria heckelii</i> A. Chev.
	Meranti	<i>Shorea</i> spp.
	Sapelli	<i>Entandrophragma cylindricum</i> Sprague
	Sipo	<i>Entandrophragma utile</i> Sprague
	Tiama	<i>Entandrophragma angolensis</i> C.DC.
Makore (<i>Tieghemella heckelii</i> Pierre) (= <i>Dumoria heckelii</i> A. Chev.)	Douka	<i>Tieghemella africana</i> A. Chev.
	Moabi	<i>Baillonella toxisperma</i> Pierre
	Mukulungu	<i>Autranella congolensis</i> A. Chev.
	Okoume	<i>Aucoumea klaineana</i> Pierre
Meşe, Ak (<i>Quercus petraea</i> , <i>Q. robur</i>)	Dabema	<i>Piptadeniastrum africanum</i> Bren.
	Doussie	<i>Azelia bipindensis</i> Harms.
	Eyong	<i>Sterculia oblonga</i> Mast.

Ağaç Türü	Yerine Kullanılan Ağaç Türleri	
	Ticari Adı	Botanik Adı
		= <i>Eribroma oblonga</i> Bod.
	Iroko	<i>Chlorophora excelsa</i> Benth.- Hook. f.
	Kestane	<i>Castanea sativa</i> Mill.
	Koto	<i>Pterygota macrocarpa</i> K. Schum.
	Limba	<i>Terminalia superba</i> Engl.- Diels.
	Tali	<i>Erythrophleum ivorense</i> A. Chev.
	Teak	<i>Tectona grandis</i> L. f.
Okoume (<i>Triplochiton scleroxylon</i> A. Juss.)	Ako	<i>Antiaris africana</i> Engl.
	Assacu	<i>Hura crepitans</i> L.
	Emien	<i>Alstonia congensis</i> Engl.
	Essessang	<i>Ricinodendron heudelotii</i> Pierre
	Jelutong	<i>Dyera constulata</i> Hook. f.
	Koto	<i>Pterygota macrocarpa</i> K. Schum.
	Titrek kavak	<i>Populus tremula</i> L.
Okouma (<i>Aucoumea klaineana</i> Pierre)	Aiele (canarium)	<i>Canarium schweinfurthii</i> Engl.
	Andiroba	<i>Carapa guianensis</i> Aubl.
	Assacu	<i>Hura crepitans</i> L.
	Bosse	<i>Guarea cedrata</i> Pellegr.
	Igaganga	<i>Dacryodes igaganga</i> Aubl.- Pellegr.
	Ilomba	<i>Pycnanthus angolensis</i> Warb.
	Kumbi	<i>Lannea welwitschii</i> Engl.
	Lauan	<i>Shorea</i> Spp.
	Meranti	<i>Shorea</i> Spp.
	Obeche	<i>Triplochiton scleroxylon</i> A. Juss.
	Omo	<i>Cordia millenii</i> Baker
	Onzabili	<i>Antrocaryon klaineum</i> Pierre
	Ozigo	<i>Dacryodes buettneri</i> H. J. Lam.
	Safukala	<i>Dacryodes pubescens</i> H. J. Lam.
Sandalwood (<i>Santalum album</i> L.)	Muhuhu	<i>Brachylaena hutchinsii</i> Hutch.
Satinwood, East Indian (<i>Chloroxylon swietenia</i> A.DC.)	Olon	<i>Fagara heitzii</i> Aubrev.- Pellegr.

Ağaç Türü	Yerine Kullanılan Ağaç Türleri	
	Ticari Adı	Botanik Adı
Satinwood, west Indian (<i>Fagora flava</i> krug. - Urb.) (= <i>Zanthoxylum flavum</i> Vahl.)	Movingui	<i>Distemonanthus benthamianus</i> Baill.
Şimşir (<i>Buxus sempervirens</i> L.)	Dogwood (Kızılıcık)	<i>Cornus florida</i> L.
Teak (<i>Tectona grandis</i> L.f.)	Afrormosio (kokro- dua)	<i>Afrormosia elata</i> Harms
	Basralocus	<i>Dicorynia guianensis</i> Benth.
	Doussie	<i>Azelia bipindensis</i> Harms
	Freijo	<i>Cordia goeldiana</i> Hub.
	Iroko	<i>Chlorophora excelsa</i> Benth. Hook. f.
	Tali	<i>Erythrophleum ivorense</i> A. Chev.
Tola (<i>Gossweilerodendron</i> <i>balsamiferum</i> Harms.)	Tchitola	<i>Oxystigma oxyphyllum</i> Harms
	Cativo	<i>Prioria copaifera</i> Gris.
	Faro	<i>Daniellia ogea</i> Rolfe.
Wenge (<i>Millettia laurentii</i> De Wild.)	Black cabbage	<i>Lonchocarpus</i> spp.
	Lati	<i>Amphimas</i> spp.
	Palisander	<i>Dalbergia</i> spp.
	Wacapou	<i>Vouacapoua</i> spp.

KAYNAKLAR

- HMSO, 1972. *Handbook of Hardwoods. Her Majesty's Stationery office, London.*
HMSO, 1977. *A Handbook of Softwoods. Her Majesty's Stationery office, London.*
LOHMANN, Ulf., 1982. *Holz Handbuch. DRW-Verlag.*